

ZESZYTY NAUKOWE TURYSTYKA I REKREACJA

Zeszyt 28 (2) 2021

**Redaktor naukowy tomu
dr Andrzej Marian Cwer**

**Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych
Warszawa 2021**

© Copyright by Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych, Warszawa 2021
Pewne prawa zastrzeżone

ISSN 1899-7228

Nakład: 250 egz.

Wersją pierwotną wydawanego czasopisma jest wersja papierowa

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: dr hab. Ludwik Mazurkiewicz, prof. WSTiJO

Zastępca redaktora naczelnego: doc. dr Bolesław Iwan

Sekretarz: dr Andrzej Marian Cwer

Redaktorzy tematyczni: dr Andrzej Marian Cwer, doc. dr Bolesław Iwan

Redaktor językowy: dr Magdalena Lipińska-Derlikowska

Redaktor statystyczny: dr Danuta Czekaj

RADA NAUKOWA

Członkowie krajowi

1. Prof. dr hab. Wojciech Cynarski, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów
2. Prof. dr hab. Janusz Gudowski, Politechnika Lubelska, Lublin
3. Prof. dr hab. Irena Ozimek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa
4. Prof. dr hab. Barbara Gołębiowska, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa
5. Dr hab. Wiktor Adamus, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków
6. Dr hab. Krzysztof Firlej, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków
7. Dr hab. Magdalena Kachniewska, prof. Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa
8. Dr hab. Zygmunt Kruczek, Akademia Wychowania Fizycznego, Kraków
9. Dr hab. Łukasz Popławski, Uniwersytet Ekonomiczny, Kraków
10. Dr hab. Dorota Świtala-Trybek, prof. Uniwersytetu Opolskiego, Opole

Członkowie zagraniczni

1. Prof. dr Philippe Bachimon, Université d'Avignon, Francja
2. Prof. dr Dogan Gursoy, Washington State University, USA
3. Prof. dr Stanislav Ivanov, International University College, Bułgaria
4. Prof. dr Jarkko Saari, University of Oulu, Finlandia
5. Prof. dr Anna Trono, Università del Salento, Włochy
6. Doc. dr Brigita Žuromskaitė, Uniwersytet im. Michała Romera w Wilnie, Litwa
7. Dr Elisa Backer, University of Ballarat, Australia
8. Dr Nazar Kudla, Lwowski Instytut Ekonomiki i Turystyki, Ukraina
9. Dr Noëlle O'Connor, Limerick Institute of Technology, Irlandia
10. Dr Katarina Popelková, Słowacka Akademia Nauk
11. Dr Razaq Raj, Centre for Events Management, Leeds Metropolitan University United Kingdom

ADRES REDAKCJI

Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych
al. Prymasa Tysiąclecia 38a, 01-242 Warszawa
tel./faks: 22 855 47 58/59
e-mail: redakcja@wstijo.edu.pl
www.wstijo.edu.pl

Projekt graficzny okładki: Bogdan Czura

Skład: LIBRON

Redakcja wydawnicza: Sylwia Mosińska

Spis treści

Contents

WYBRANE ASPEKTY TURYSTYKI

Bolesław Iwan

Obiekty sakralne regionu świętokrzyskiego jako produkt turystyczny 5
Sacred facilities of the Świętokrzyski region as a tourist product

Wiesław Szczęsny

Turystyka w okresie kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19 21
Tourism in the period of economic crisis caused by the pandemic of COVID-19

WYBRANE ASPEKTY TURYSTYKI I SPORTU

Сіткар Віктор Ілліч, Сіткар Степан Вікторович

Особливості судового та медіаційного процесу врегулювання спортивних спорів 33
The peculiarities of arbitration and mediation processes in sports dispute resolution

MARKETING W TURYSTYCE

Adam Mazurkiewicz, Ludwik Mazurkiewicz

O metodzie planowania wartości dla klientów (na przykładzie rynku turystycznego i sportowego) 45
About a method of planning the value for customers (the case of a tourism and sports market)

Mariusz Grębowiec

Rola elementów warunkujących jakość w kształtowaniu konkurencyjnej oferty produktów żywnościowych 59
The role of quality determinants in shaping a competitive offer of food products

SPOŁECZNE ASPEKTY TURYSTYKI

Bartosz Łukaszewski

- Radical social movements in London in terms of touristic potential before and after Brexit 79
Radykalne ruchy społeczne w Londynie pod względem potencjału turystycznego przed brexitem i po nim

Andrzej Marian Cwer, Ruslan Jakowyszyn

- Problem marginalizacji społecznej małoletnich we współczesnej rzeczywistości (spojrzenie refleksyjne) 87
The problem of social marginalization of minors in contemporary reality (reflective gaze)

WYBRANE ZAGADNIENIA EDUKACJI

Andrew M. Cwer

- Educational and military thought of Polish emigration in Western Europe after 1831 97
Myśl oświatowo-wojskowa polskiej emigracji w Europie Zachodniej po 1831 r.

Петришин Людмила Йосипівна, Данилюк Ольга Андріївна

- Технологія музейної педагогіки (педагогіки культури) як складова соціокультурного розвитку особистості 105
Technology of museum pedagogy (cultural pedagogy) as a component of the socio-cultural development of personality

Яковишин Руслан Ярославович, Білосевич Іван

- Соціально-реабілітаційні механізми впливу на процес виховання дітей, батьки яких узалежнені від алкоголю 113
Social-rehabilitation mechanisms of influence on the process of raising children whose parents are addicted to alcohol

Кульчицький Віталій, Kulchytskyi Vitalii

- Актуальність використання дистанційної форми навчання для досягнення інтегральних результатів під час підготовки майбутніх фахівців медичної галузі 119
The importance of distance learning as a form of teaching to achieve integrated results while training future medical workers

ПЕТРИШИН ЛЮДМИЛА ЙОСИПІВНА

Тернопіль, Україна

ORCID: 0000-0002-4506-1523

ДАНИЛЮК ОЛЬГА АНДРІЇВНА

Тернопіль, Україна

ORCID: 0000-0003-0833-9343

ТЕХНОЛОГІЯ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ (ПЕДАГОГІКИ КУЛЬТУРИ) ЯК СКЛАДОВА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

TECHNOLOGIA PEDAGOGIKI MUZEALNEJ JAKO KOMPONENT
SPOŁECZNO-KULTUROWEGO ROZWOJU OSOBOWOŚCI

TECHNOLOGY OF MUSEUM PEDAGOGY (CULTURAL PEDAGOGY)
AS A COMPONENT OF THE SOCIO-CULTURAL DEVELOPMENT
OF PERSONALITY

Постановка проблеми

На сучасному етапі розвитку, маса музеїв України, судячи з потреб сучасності, усвідомлює потребу в соціокультурно направленій технології з застосуванням маркетингових знань та технологій з метою посилення свого соціокультурного впливу на соціум, так як життя країни характеризується постійним реформуванням усіх сфер суспільного життя, то важливо уточнити спільні та відмінні риси, взаємний вплив категорій «сучасність», «актуальність», «клієнторієнтованість», «кон'юнктурність», і загалом актуалізування технології музейна педагогіка, яка є основоположною складовою соціокультурного впливу музеїв України на особистість та соціум.

Швидкі зміни на ринку праці породжують постійні дискусії довкола відставання підготовки фахівців від потреби ринку в них, саме тому важливим є компетентнісний підхід, який застосовується нині в Україні як в управлінні персоналом організацій, підприємств, установ, так і в методиці підготовки бакалаврів та магістрів. Постає завдання застосування цього ж підходу і до сфери музейної педагогіки, бо вона здатна позитивно впливати на формування професійної компетентності на етапі досліджень (за Д. Сьюпером), та формує соціальну культуру особистості.

Музейна педагогіка, як окрема інноваційна технологія впливу та науково-суспільна та прикладна дисципліна, вивчає процеси виховання та освіти у просторі музею.

Разом із тим, вона є важливим засобом для реалізації освітньо-виховної функції музею. Впродовж останнього десятиліття різні аспекти розвитку музейної педагогіки активно обговорювалися у наукових виданнях, були озвучені на численних конференціях та семінарах, методичних нарадах, стали предметом дискусій на круглих столах. З'явилося багато нових тематичних публікацій у збірниках статей музейних установ, наукових вісниках вищих навчальних закладів, вийшли друком різні тематичні збірники, матеріали конференцій, монографії.

Музейна педагогіка як окрема інноваційна освітня технологія має вагомe значення в системі освіти та сприяє всебічному та соціокультурному розвитку особистості, активному пізнанню навколишнього світу та історії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Актуальні проблеми розвитку музейної педагогіки вивчають вітчизняні та зарубіжні дослідники (Т. Белофастова, Є. Ванслова, Л. Гайда, О. Караманов, Ю. Ключко, І. Коссова, Ф. Левітас, Л. Масал, Б. Столяров, М. Юхневич та ін.).

Теорія і методи діяльності музеїв при навчальних закладах стали предметом дослідження таких учених (Н. Ганнусенко, Г. Елькін, І. Медведєва, З. Огризко, Ю. Омельченко, Т. Соломонова, В. Туманов та ін). У працях Л. Виготського, Д. Давидова, Л. Занкова аналізуються головні педагогічні принципи, які використовуються в діяльності шкільних музеїв; теоретичні питання щодо просвітницької діяльності музеїв вивчали О. Луначарський, Ф. Шмідт, П. Флоренський, А. Бакушинський.

Як свідчить аналіз численних досліджень, проведених в Україні у першій половині ХХ століття, діяльність музеїв вивчалася вченими переважно з історичної та мистецтвознавчої позицій. Музеєзнавцями Л. Баско, Л. Гайдою, Н. Капустіною, О. Мащенко, Т. Митрофановою, І. Піддубним та іншими узагальнено здебільшого досвід роботи з відвідувачами, проте, власне педагогічні аспекти роботи музеїв, їхні освітньо-виховні можливості, педагогічні засади діяльності практично не розроблялися.

Формулювання мети статті

Науково-теоретичний аналіз проблеми розвитку технології музейна педагогіка як складової соціокультурного розвитку особистості.

Виклад основного матеріалу

Сучасна педагогічна наука та музеєлогія визначає ідентичність музею як установи, що позитивно впливає на розвиток соціокультурний розвиток особистості та суспільство загалом, а також як «унікального інформаційного ресурсу», здатного пролити світло на будь-яке складне питання, а тому сприяти «подоланню обмежень доступу громадян до інформації, призупиненню руйнування системи суспільних цінностей...

убезпеченню від маніпулювання громадською думкою», у т.ч. в частині, що стосується професійних стандартів та професійної честі¹.

Музейна педагогіка як технологія ґрунтується на музеєзнавстві, педагогіці і психології, які розглядають музеї як освітні системи. Через свій міждисциплінарний характер музейна педагогіка оперує категоріями музеєзнавства та психолого-педагогічних дисциплін.

Термін «музейна педагогіка» уперше ввів у науковий обіг у 1934 році К. Фрізен, Німеччина. Це галузь діяльності, що здійснює передачу культурного досвіду на основі міждисциплінарного та поліхудожнього підходу через педагогічний процес в умовах музею².

Дослідник музейної педагогіки Б. Столяров дослідив та охарактеризував музейно-педагогічний процес як системно організовану і чітко спрямовану взаємодію музейного педагога та учнів, зорієнтовану на формування в умовах музейного середовища творчо розвиненої особистості.

Завдання технології музейної педагогіки випливають із вимог сьогодення, мудрого використання історичної та культурної спадщини нашого народу у системі виховної роботи та соціокультурного розвитку особистості. Вони полягають у: формуванні самосвідомості, становленні активної життєвої позиції, вмінні успішно адаптуватися у навколишньому світі; розвиткові творчих та організаторських здібностей, наданні можливості реалізуватися відповідно до своїх задатків та інтересів, виявленні своєї неповторної індивідуальності; збагаченні предметно-розвивального середовища; розвиткові пізнавальних здібностей та пізнавальної діяльності; формування проектно-дослідних умінь та навичок; розвиткові мови та розширення словникового запасу; вихованні любові до природи рідного краю та почуття причетності до її збереження так культури поведінки – адже предметом музейної педагогіки як технології є зміст, методи та форми педагогічного впливу музеїв, та особливості соціокультурного впливу на різні категорії населення, а також визначення музеїв у системі закладів освіти³.

Об'єктами технології музейна педагогіка виступають культурно-освітні аспекти музейної комунікації, тобто особливий підхід до діалогових процесів, що відбуваються в музеї та ставлять завдання участі у формуванні вільної, творчої, соціокультурної та ініціативної особистості, здатної стати активним учасником суспільного розвитку⁴.

На фоні того, як ЗМІ підігрують еміграційні настрої молоді, особливо актуальним завданням стає використати засоби музейної педагогіки, аби в ході формування

¹ Л.Й. Петришин, *Формування креативності майбутніх соціальних педагогів: теоретико-методичний аспект: монографія*, Видавництво Астон, Тернопіль 2014, с. 400.

² О.І. Любич, *Роль засобів музейної педагогіки в процесі виховання учнів у позашкільних навчальних закладах. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік* [матеріали з науково-практичної конференції], ред. О.В. Сухомлинської, І.Д. Беха, Г.П. Пустовіта, О.В. Мельника, НАІР, Івано-Франківськ 2014, с. 428–429.

³ О.В. Караманов, *Музейна педагогіка в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи*, «Освіта та педагогічна наука» 2012, 3(152), с. 5–12.

⁴ Ф.Л. Левітас, О.В. Дудар, *Елементи музейної педагогіки у системі патріотичного виховання*, www/fre.ru/mernnajgejernaqas.html [21.12.2021].

професійної компетентності формувалося водночас і усвідомлення того, що і подальша реалізація в Україні є найбажанішою та потенційно найуспішнішою, бо не обмежує соціокультурного розвитку, розбудову особистості та опанування будь-якого фаху на найвищому рівні, що відповідає основним принципам музейної педагогіки як інноваційної: принципу навчання, що виховує; зв'язку історичного минулого з сучасним життям; принципу науковості; принципу наочності; принципу предметності; принципу міцності засвоєння знань; принципу доступності⁵.

Сьогодні в Україні формується система діяльності музеїв при освітніх навчальних закладах різнопланового рівня, постійно оновлюється зміст їхньої діяльності, триває пошук місця і ролі музейно-педагогічних засобів у навчально-виховному процесі. Довповнено нормативно-правову базу щодо діяльності таких музеїв, тепер вона регламентується «Положенням про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 22.10.2014 № 1195.

На сучасному етапі розвитку музеїв все частіше створюють педагогічні програми, в яких під однією темою, яка має певну педагогічну мету, об'єднуються різні форми роботи, тому окремо зупинимось на основних напрямках діяльності музеїв в плані педагогічної діяльності, які полягають у:

- інформуванні – це перша ступінь освоєння музейної інформації, тобто початкове отримання свідчень про музей, його колекцію або окремі музейні предмети. Воно здійснюється не тільки в формі лекцій та консультацій. Сучасне інформаційне обслуговування охоплює найрізноманітніші способи надання інформації за допомогою комп'ютерів, друкованої продукції, розробленої і для дорослих, і для дітей; навчання – друга ступінь засвоєння музейної інформації,
- навчанні – охоплює передачу та засвоєння знань, а також здобуття вмінь та навичок під час музейної комунікації. Навчання здійснюється в формі уроку-екскурсії, тематичного заняття,
- розвиткові творчого пошуку – третій вищій ступінь засвоєння музейної інформації, що реалізується організацією студій, фестивалів, конкурсів, історичних ігор, наукових лабораторій та центрів...
- комунікації – у цьому напрямку музей дає широкі можливості, організовуючи зустрічі, клуби, брифінги, конференції, круглі столи, історичні подорожі та екскурсії,
- соціокультурного розвитку – для потреб особистості організовувати воркшопи, вебінари, веб-квести, масові заходи, свята, концерти, ярмарки, дні відчинених дверей.

Слід звернути увагу на те, що акцент на освітній функції технології музейної педагогіки вперше зроблено А. Ліхтварком ще у далекому 1913 році, дискусія стосовно визначення музейної педагогіки та її засобів триває і донині, і основну увагу

⁵ Б.Є. Медведєва, М.Ю. Юхневич, *Музейна...*, *op. cit.*, с. 44–45.

зосереджено на школярстві та старшому дошкільному віці. Робота із студентством випадає з поля зору, зазвичай. Тому змістити акцент саме на цю аудиторію і дослідити можливості технології музейної педагогіки формувати професійну компетентність, не задовольняючись суто впливом на загальний рівень розвитку особистості є новим акцентом як для музейного, так і для педагогічного кола. У цьому аспекті, корисними для осмислення та застосування музейної педагогіки як технології що сприяє соціокультурному розвитку особистості та її професійному зростанню можуть бути різні варіанти періодизації професійного розвитку, описані в літературі (зокрема, вже згадувана періодизація за Д. Сьюпером, а також періодизація за А. Марковою), бо важливо краще зрозуміти особистісні потреби для природнього безболісного та успішного (такого, що сприяє покращенню якості життя) переходу зі етапу на етап професіоналізації, механізми підтримання високої затребуваності суспільством фахівців різного рівня суперпрофесіоналізму та постпрофесіоналізму, бо це додатково мотивуватиме студентів до якісного опанування фаху та розширення меж фаховості, творення яскравого майбутнього для того фаху, який обрали.

В основі музейної педагогіки як технології також лежать музейні послуги, до яких застосовні ті ж методи аналізу кон'юнктури, конкурентів, клієнтів, управління за цілями, визначення цільової аудиторії та дотичних в результаті сегментування та таргетування, позиціонування, створення обіцянки (повідомлення) бренду, актуалізація потреби, поширення інформації, збурення інсайтів є вимогою часу, тобто сучасним підходом, що ґрунтується на одному з напрямів технології – музейній комунікації⁶.

Музейна комунікація є одним з основних посилів визнання історичного факту, який є у кожного музейного експонату, тобто його комунікаційна здатність і вона ширша, ніж спеціалізація того чи іншого творця музейної експозиції, і повертається різними сторонами залежно від обраного контексту. Таке сучасне розуміння було б дуже корисним в реалізації актуального завдання подолання пост-радянської нематеріальної спадщини, бо убезпечило б від кон'юнктурної боротьби із артефактами⁷.

Ще одну сучасну вимогу до музейної комунікації пропонує Д. Богнер (австрійський історик мистецтва та розробник музейних концепцій) – надання руху музею: «Йдеться про комплексне поєднання мисленнєвих, психологічних, інтелектуальних, соціокультурних, фізичних, логістичних та технічних видів руху. Усі ці чинники, пов'язані між собою, впливають на нас, викликають позитивні та негативні емоції, формують поведінку та визначають процеси спілкування»⁸.

Соціокультурна активність особистості структурованою і цілеспрямованою частиною дослідницького етапу професіоналізації – і тому важливим є використання усіх можливих засобів, аби допомогти особистості розібратися та визначитися у своїх потребах, інтересах, цінностях, здібностях та спроможності реалізуватись у суспільстві.

⁶ М.Т. Панкратова, В.Т. Чумалова, *Заняття і сценарії з елементами музейної педагогіки: перші кроки у світ культури. Науково-метод посібник*, Видавництво ВЛАДОС, Москва 2000, с. 11–12.

⁷ Я. Долак, *Музейная экспозиция – музейная коммуникация*, «Вопросы музеологии» 2010, 1, с. 106–117.

⁸ Д. Богнер, *Музей в русі*, www.istpravda.com.ua/articles/51dabb799a337/ [21.12.2021].

У цьому разі моделювання кар'єри особистості, а надалі і перехід до її побудови відбудеться легко, природнім чином, без проблем з віднайденням першого місця роботи та без зміни сфери самореалізації (роботи не за фахом).

Саме тому, розкриття культурного та освітньо-пізнавального потенціалу технології музейної педагогіки в напрямку сприяння формуванню професійних компетентностей та соціокультурного розвитку здатне суттєво посприяти підвищенню ефективності витрат на підготовку кваліфікованих кадрів та оздоровленню тенденцій ринку праці України.

Висновки

Науково-теоретичний аналіз проблеми розвитку технології музейна педагогіка як складової соціокультурного розвитку особистості, дозволяє констатувати, що вона у більшій мірі має бути націлена на:

- знаходження в музейній комунікації баланс між освітнім та культурним рівнем відвідувачів та різноплановим матеріалом, який може вимагати додаткової підготовки для його сприйняття,
- вивченні реального «портрету» аудиторії музеїв та враховувати їх при адаптації своєї комунікації та «портфелю» музейних послуг,
- відслідковуванні тенденцій та обставин зміни портрету аудиторії – і знаходженні способів впливу на них в руслі актуальної місії, філософії та практик музею, а також актуальних (тих, що наближають здійснення візії) викликів сучасності,
- змінити вектор від «підлаштування під клієнта, подання для нього матеріал так, як він цього бажає» на вектор працювати над розвитком культури особистості, розбудові особистості та опанування будь-якого фаху на найвищому рівні.

Все це сприятиме формуванню професіоналізму, української ідентичності, громадянсько-патріотичних почуттів, гуманістичних ідей та соціокультурного розвитку особистості.

Список використаних джерел

Дослідження

- Любич І.О., *Роль засобів музейної педагогіки в процесі виховання учнів у позашкільних навчальних закладах. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік* [матеріали з науково-практичні конференції], ред. О.В. Сухомлинської, І.Д. Бега, Г.П. Пустовіта, О.В. Мельника, НАІР, Івано-Франківськ 2014.
- Медведева Б.Є., Юхневич Ю.М., *Музейна педагогіка як нова наукова дисципліна: культурно-освітня діяльність музеїв*, Видавництво ВЛАДОС, Москва 1997.
- Панкратова М.Т., Чумалова В.Т., *Заняття і сценарії з елементами музейної педагогіки: перші кроки у світ культури. Науково-метод посібник*, Видавництво ВЛАДОС, Москва 2000.
- Петришин Й.Л., *Формування креативності майбутніх соціальних педагогів: теоретико-методичний аспект: монографія*, Видавництво Астон, Тернопіль 2014.

Наукові журнали

«Вопросы музеологии» 2010, 1.

«Освіта та педагогічна наука» 2012, 3(152).

Веб-сайти

[www://ffre.ru/mernajgejgernaqas.html](http://ffre.ru/mernajgejgernaqas.html) [21.12.2021].

www.istpravda.com.ua/articles/51dabb799a337/ [21.12.2021].

Анотація

Стаття присвячена науково-теоретичному аналізу проблеми розвитку технології музейна педагогіка як складової соціокультурного розвитку особистості. Розкрито завдання, принципи, напрями, об'єкт та предмет інноваційної технології музейна педагогіка. Обґрунтовано необхідність впровадження технології в освітній процес та зазначено, що вона сприятиме формуванню професіоналізму, української ідентичності, громадянсько-патріотичних почуттів, гуманістичних ідей та соціокультурного розвитку особистості.

Ключові слова: технологія, соціокультурний розвиток, музейна педагогіка, принципи, об'єкт, предмет, напрями

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest naukowej i teoretycznej analizie problemu rozwoju technologii w pedagogice muzealnej (pedagogika kultury) jako składowej rozwoju społeczno-kulturowego jednostki. Ujawniane są zadania, zasady, kierunki, przedmiot i przedmiot innowacyjnej technologii pedagogiki muzealnej. Uzasadnia się konieczność wprowadzenia technologii w procesie edukacyjnym i zauważa się, że będzie ona sprzyjać kształtowaniu się profesjonalizmu, tożsamości ukraińskiej, uczuć obywatelskich i patriotycznych, idei humanistycznych oraz rozwoju społeczno-kulturowego jednostki.

Słowa kluczowe: technologia, rozwój społeczno-kulturowy, pedagogika muzealna, zasady, przedmiot, przedmiot, kierunki

Abstract

The article is devoted to the scientific and theoretical analysis of the problem of technology development in museum pedagogy as a component of socio-cultural development of the individual. The tasks, principles, directions, object and subject of innovative technology of museum pedagogy are revealed. The necessity of introduction of technology in the educational process is substantiated and it is noted that it will promote the formation of professionalism, Ukrainian identity, civic and patriotic feelings, humanistic ideas and socio-cultural development of the individual.

Keywords: technology, socio-cultural development, museum pedagogy, principles, object, subject, directions

ПРИМІТКА ПРО АВТОРІВ

Проф. Петришин Людмила Йосипівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедра соціальної роботи і соціокультурної діяльності Педагогічний національний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль.

Др Данилюк Ольга Андріївна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедра комп'ютерних технологій Педагогічний національний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль.